

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Hodnoticí zpráva o dopadu projektu v lokalitě Kolín

Zuzana Černá

Červen 2021

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Agentura
pro sociální začleňování

Tento materiál vznikl za finanční podpory Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj, vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, reg. č. projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586.
Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Obsah

Obsah	2
Seznam tabulek.....	2
1 Seznam použitých zkratk.....	3
2 Manažerské shrnutí.....	4
3 Základní terminologie	5
3.1 Sociální vyloučení	6
4 Metodologie a cílová skupina	7
4.1 Cíle / evaluační otázky	8
4.2 Limity evaluace.....	8
5 Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě	9
6 Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění.....	11
7 Zhodnocení rizik při plnění cílů (obecná rizika i konkrétní rizika v řešené lokalitě).....	20
8 Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna	20
8.1 Adresnost/relevance	21
8.2 Konzistence	22
8.3 Koordinace a synergie	23
8.4 Udržitelnost.....	23
8.5 Závěry a doporučení	24
9 Zdroje a literatura	25

Seznam tabulek

Tabulka 1 Meziroční srovnání nárůstu počtu dětí cizinců v MŠ.....	10
Tabulka 2 Meziroční srovnání nárůstu počtu dětí cizinců v ZŠ	10
Tabulka 3 Demografický růst obyvatelstva	11
Tabulka 4 Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění.....	12
Tabulka 5 Souhrn doporučení	24

1 Seznam použitých zkratek

ASZ	Agentura pro sociální začleňování (odbor Ministerstva pro místní rozvoj ČR)
CDM	centrum dětí a mládeže
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
IKV	inkluzivní a kvalitní vzdělávání
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
KŽV	odlišné kulturní prostředí nebo jiné životní podmínky dítěte
LMP	lehké mentální postižení
MPI	místní plán inkluze
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MÚ	městský úřad
NNO	nevládní nezisková organizace
NZDM	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OMJ	odlišný mateřský jazyk
OPZ	Operační program Zaměstnanost
ORP	obec s rozšířenou působností
OSPOD	odbor sociálně právní ochrany dětí
PO	podpůrné opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PŠD	povinná školní docházka
SAS	sociálně aktivizační služby
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPSZ	strategický plán sociálního začleňování
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučená lokalita/lokality
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠZ	školský zákon
ZŠ	základní škola

Licence Creative Commons: CC-BY – uveďte původ, Česká republika
creativecommons.org/licenses/by/4.0/

Poděkování patří všem respondentům za jejich čas a ochotu k rozhovorům a za poskytnutí doplňujících materiálů.

2 Manažerské shrnutí

Hodnocení dopadu projektu v lokalitě Kolín probíhalo od dubna 2021 do června 2021. Jako zdroje bylo použito především 9 polostrukturovaných rozhovorů: 1 rozhovor s bývalou KIV lokality a 8 rozhovorů s místními aktéry spolupráce. Dotazníkové šetření nebylo použito, jelikož PS Vzdělávání se dle dostupných dat sešla pouze jednou (r. 2016), poté v lokalitě již aktivně nepůsobila. Tato situace byla zpočátku pravděpodobně podpořena častým střídáním KIV v lokalitě a následně jeho absencí (od r. 2017).

Přestože ASZ v lokalitě skrze KIV koordinovaně nepůsobila a aktéři v lokalitě s MPI koncepčně nepracovali, z **24 aktivit MPI** bylo **plně splněno 10 aktivit**, **částečně splněno** bylo **8 aktivit** a **nesplněno** bylo **6 aktivit**. Lze tedy konstatovat, že MPI ve spolupráci s místními aktéry v roce 2016 odrážel potřeby lokality. Problematické je prodloužení MPI v roce 2019, které aktivity reálně nezměnilo, a tedy současné potřeby lokality nereflektuje. Aktuálně nejvýraznější potřebou je vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ), se kterou souvisí i DVPP v oblasti **výuky češtiny jako cizího jazyka**, či **navýšení kapacit MŠ a ZŠ**. To podporuje i trend růstu obyvatelstva v Kolíně, který souvisí jak se zahraniční, tak s českou pracovní migrací. V neposlední řadě se město Kolín potýká s **nedostatkem odborných profesí**, jako jsou dětské psychologové, školní psychologové, kliničtí logopedi apod.

Navržené strategické cíle v MPI, které se přímo dotýkaly MŠ a ZŠ, byly převážně realizovány formou Šablon. V rámci projektu OP VVV-IKV byl za celou dobu realizován pouze jeden projekt *Prostor pro inkluzi*, jehož realizátorem je největší nezisková organizace v Kolíně Prostor plus. Projekt je stále v realizaci a jeho ukončení se předpokládá v srpnu 2022. Aktivity projektu jsou zaměřeny na předškolní vzdělávání, v jehož rámci vzniklo neformální předškolní centrum, na práci s celými rodinami v oblasti vzdělávání, aktivní vyhledávání a oslovování rodin dětí, které se školního vzdělávání neúčastní, vč. jejich podpory. Dále jsou aktivity zaměřeny na prevenci školní neúspěšnosti, ve které se pozornost soustředí především na doučování doma i ve škole, dále na podporu koordinátora inkluze na školách, kariérové poradenství vč. vzdělávacích aktivit o prázdninách. Přestože na zhodnocení projektu je stále brzy, lze již konstatovat, že dotazovaní aktéři v lokalitě projekt hodnotili velmi kladně zvláště v kontextu uzavření škol kvůli covid-19. Pracovníci Prostor plus aktivně spolupracovali se školními psychology a asistenty, podíleli se na distribuci domácích úkolů a doučování, a zřídili učebnu pro on-line výuku pro děti ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí.

Doporučení vycházející ze zhodnocení projektu směřuje v první řadě k ASZ. Ta by ve spolupráci s místními aktéry měla zvážit své další působení v lokalitě. Pokud rozhodnutí bude kladné, měla by dále zajistit stabilní personální podporu v lokalitě (KIV). V případě personální změny by mělo docházet k pečlivému předání agendy mezi KIV. Dále by mělo dojít k aktualizaci potřeb aktivit v MPI, kam bude zařazena i cílová skupina dětí s OMJ. Vzhledem k této cílové skupině je dále doporučeno navýšit úvazky specialistů vyučujících český jazyk jako jazyk cizí na úrovni MŠ a ZŠ a podpora otevření bezplatné jazykové přípravy pro děti

cizinců na jedné z kolínských škol, jako dalšího podpůrného opatření k začlenění žáků s OMJ do vzdělávání.

3 Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování byla v roce 2008 ustavena jako ústřední nástroj státní správy pro řešení sociálního začleňování. Jejími dvěma základními úkoly je zajištění podpory obcím v procesu sociální integrace a odborná koordinace řešení sociálního vyloučení na národní úrovni. ASZ podporuje obce a města v tom, aby mohly plnit svoji funkci v zajišťování rovného přístupu ke vzdělávání, bydlení, zaměstnání, zdravotní péči a dalším zdrojům a institucím všem svým občanům bez ohledu na jejich sociální status.

Základním nástrojem ASZ při řešení sociálního vyloučení v konkrétní obci je **sítování a propojování relevantních místních aktérů**, které je nezbytným předpokladem pro implementaci integračních procesů. K tomu slouží tzv. **lokální partnerství (LP)**, platforma, v jejímž rámci se koordinovaně řeší jednotlivé problematické oblasti prostřednictvím vytčení strategických cílů a naplánování konkrétních opatření pro jejich naplňování. Obec vytváří ve spolupráci s pracovní skupinou pro vzdělávání a zástupci ASZ (lokální konzultant a konzultant pro inkluzivní vzdělávání) **místní plán inkluze v oblasti vzdělávání (MPI)**.

Cílem MPI je systematizace opatření na podporu inkluzivního vzdělávání v obci v rámci místní vzdělávací soustavy. Plán je vypracován na dobu 3 let. Návrh plánu obsahuje identifikaci problémů v oblasti inkluzivního vzdělávání a rámcový návrh možných opatření řešících daný problém. Opatření přijatá v rámci MPI řeší především problematiku zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků s potřebou podpůrných opatření, zejména zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků socioekonomicky znevýhodněných a pocházejících z odlišného kulturního prostředí, tj. dětí a žáků žijících v sociálně vyloučených lokalitách či ohrožených sociálním vyloučením, a problematiku desegregace škol.

MPI je zpracován v kontextu předpokládaného demografického a sociálně ekonomického vývoje a s ohledem na efektivitu vzdělávací soustavy v místě s ohledem na počty výše zmíněných skupin. Pro nastavení opatření také slouží analýza místní vzdělávací sítě, která popisuje místní vzdělávací síť jak kvalitativně, tak kvantitativně.

ASZ je zprostředkujícím aktérem, který nemá přímý vliv na stav sociálního vyloučení a sociálně vyloučených lokalit v obcích. V současné době je nejsilnějším nástrojem vlivu na obce v rukou ASZ **Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL)**, který umožňuje obcím spolupracujícím s ASZ exkluzivně podávat projekty do uzavřených nesoutěžních výzev,

kde jsou pro ně předem alokovány značné finanční zdroje. Projektové poradenství¹ v rámci KPSVL se tak stává zásadní intervencí ASZ ovlivňující řešení sociálního začleňování v obcích.

3.1 Sociální vyloučení

Pod pojmem **sociální vyloučení** chápeme proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají ztížený přístup ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, a zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení. Současně se snižuje možnost jejich participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování. Se sociálním vyloučením je často spojena určitá míra stigmatizace ze strany většinové společnosti.

Mezi základní indikátory sociálního vyloučení patří materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování, kriminality a vysoká míra migrace. Kombinace těchto faktorů brání zasaženým jedincům či rodinám v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Různé kombinace intenzity těchto jevů pak vytvářejí charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o **sociálně vyloučené lokalitě** (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou zákonné normy, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti, i faktory vnitřní, které se často mezigeneračně reprodukuje (např. životní styl samotných sociálně vyloučených). Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou. Je však nutné důrazně se vyhradit proti zaměňování pojmu sociální vyloučení s příslušností k romskému etniku, stav vyloučení ze společnosti může postihnout kohokoliv nehlédě na jeho etnickou příslušnost.

Dopady sociálního vyloučení na oblast vzdělávání jsou komplexní a projevují se v několika rovinách. Obecně lze ale říct, že děti/žáci vyrůstající v prostředí sociálního vyloučení mají menší vzdělanostní šance a jsou častěji předurčeny ke školnímu neúspěchu než jejich vrstevníci.

¹ Projektovým poradenstvím v tomto smyslu rozumíme „odbornou podporu územních celků a jejich partnerů při přístupu k čerpání fondů EU, zejména v návaznosti na KPSV 2021+, včetně vydávání stanovisek o souladu projektů s PSZ“ (ASZ, 2021).

4 Metodologie a cílová skupina

Při evaluaci města Kolín, která probíhala v období mezi dubnem 2021 a červnem 2021, byla data sbírána prostřednictvím následujících metod:

- Desk research veřejně dostupných zdrojů a dokumentů, které vznikly v rámci spolupráce lokality Kolín a ASZ.
- 1 polostrukturovaný rozhovor s bývalou KIV lokality.
- 8 polostrukturovaných rozhovorů s aktéry místní spolupráce (2× rozhovor s ředitelem NNO, 1× rozhovor s bývalou pracovnící NNO, 1× rozhovor s pracovnící NNO, 1× rozhovor se dvěma zástupci města Kolín, 3× rozhovor se zástupci MAP II. na Kolínsku, přičemž jeden ze zástupců reprezentuje ASZ).

Vzhledem ke specifičnosti lokality nebylo v rámci výzkumu použito dotazníkového šetření z následujících důvodů:

- Absence KIV ze strany ASZ, což vedlo k malému povědomí o činnosti ASZ v Kolíně mezi klíčovými aktéry města.
- Aktéři, kteří v lokalitě působili při tvorbě MPI, již na daných pozicích často nepracují, a současní aktéři často nemají o působení ASZ v Kolíně povědomí.
- PS Vzdělávání v lokalitě vznikla na velmi krátkou dobu (r. 2016) a dle dostupných zdrojů se sešla pouze jednou.

Z výše zmíněných důvodů neexistoval seznam aktuálních aktérů, kteří na naplňování MPI v lokalitě pracují, a kterým by bylo možné dotazník zaslat. Seznam respondentů, se kterými byl učiněn rozhovor, vznikl až v rámci jednotlivých polostrukturovaných rozhovorů formou osobních doporučení.

I přes výše zmíněné byli v první fázi ředitelé MŠ a ZŠ v Kolíně e-mailem osloveni s prosbou o spolupráci. Žádný z oslovených se však neozval zpět. Následoval sběr dat z webových zdrojů MŠ a ZŠ. Tato data byla v rámci rozhovorů komparována a upřesňována s aktéry, kteří se zástupci škol aktivně spolupracují (MAP, Odbor školství, kultury a sportu města Kolín). Následně bylo několik náhodně vybraných ředitelů a ředitelky MŠ a ZŠ telefonicky kontaktováno, avšak bez zpětné reakce. V rámci rozhovorů se zástupci NNO a MAP, kteří lokalitu dobře znají, byla vždy otevřena otázka nekomunikace ze strany zástupců školství. Jedna z respondentek se otevřeně vyjádřila ve smyslu, že pokud ředitelům a ředitelkám ZŠ a MŠ nic nepřináším, nebudou se mnou ztrácet čas. Tento názor byl skrze různá vyjádření potvrzen i dalšími respondenty. Za nekomunikací kolínských MŠ a ZŠ však lze také spatřovat náročnou organizaci školního roku 2020/2021, která byla poznamenána vládními opatřeními v rámci Covid-19. Po opětovném otevření škol v dubnu 2021 zástupci škol řešili poměrně složitou logistiku s rotační, distanční výukou a testováním žáků.

Informace o plnění MPI týkající se MŠ a ZŠ jsou nepřímé, protože vycházejí od aktérů, kteří ze svých pozic se školstvím v Kolíně přicházejí do styku, přímo se ho však neúčastní (např. zástupci MAP II. na Kolínsku, zástupci NNO či Odboru školství, kultury a tělovýchovy v Kolíně). Na druhou stranu mají tito aktéři kvalifikovaný přehled o dění v kolínských MŠ a ZŠ, a dle mého pohledu, byli tudíž schopni podat relevantní a kvalifikované informace.

4.1 Cíle / evaluační otázky

Cílem evaluace je zhodnocení dopadu realizovaných aktivit v lokalitě Kolín. Evaluace zjišťuje dopady, které mají krátkodobý či okamžitý efekt v rámci uskutečněných aktivit, které jsou formulovány v MPI, na jehož tvorbě se podílela ASZ spolu s lokálními aktéry. Evaluační otázkou tedy je: **Zda a jakým způsobem podnítil dokument MPI změnu mezi aktéry v území?**

Vzhledem k diskontinuitě spolupráce mezi klíčovými aktéry v lokalitě Kolín a ASZ je zajímavé sledovat naplňování či nenaplňování cílů MPI z hlediska toho, zda MPI byl na počátku spolupráce nastaven s ohledem na potřeby lokality.

4.2 Limity evaluace

Evaluace dopadů spolupráce ASZ a obcí se sociálně vyloučenými lokalitami naráží na několik zásadních limitů. Některé z nich jsou obecnými metodologickými problémy evaluace sociálních jevů, jiné se týkají specifík práce ASZ. Je zde rovněž potřeba upozornit na aktuální pandemickou situaci a ztíženou terénní evaluační práci.

V úvodu je potřebné zmínit, že jde o interní evaluaci. Z povahy interní evaluace vyplývají možná rizika: ovlivnění komunikačních partnerů, reliabilita dat, příznivější a méně kritická analýza atd. Na odstranění těchto limitů existuje vnitřní kontrola pomocí mikrotýmů a garanta evaluace. Odbornost postupů evaluací je zároveň kontrolována interní oponentní skupinou.

Specifickým omezením vyplývajícím z povahy ASZ jako organizace a její činnosti, které jsme zmiňovali již v jedné z předchozích kapitol, je zejména rozpor mezi tím, že **primární cílovou skupinou ASZ je obec a místní institucionální aktéři**, avšak zvolená evaluační metoda šetří dopady intervencí na sociálně vyloučené osoby, které jsou pro ASZ sekundární, tedy nikoliv bezprostřední cílovou skupinou. Již z tohoto východiska vyplývá, že činnost ASZ může mít pouze **zprostředkovaný vliv na vznik dopadů** v sociálně vyloučených lokalitách.

Zároveň musíme vzít úvahu také limity související s aktuálními omezeními realizace inkluzivního vzdělávání. Do jeho vývoje, stejně jako obecně do vývoje společnosti, silně **intervenuje velké množství vnějších faktorů**, např. **systémové nastavení** jednotlivých politik státu. Všechny integrační procesy jsou dlouhodobé povahy a projevují se až po delší

době, od intervencí tedy nelze očekávat okamžitý dopad a změny v sociálně vyloučených lokalitách.

Jiný limit prováděné evaluace představuje **nedostatek dostupných relevantních dat** takřka ve všech oblastech intervencí, většinu dat tak musí evaluátor shánět sám. S tím souvisí i absence systematického průběžného **monitoringu naplňování MPI v lokalitě**.

5 Popis výchozího stavu vzdělávacího systému a kontextu v lokalitě

Spolupráce mezi městem Kolín a ASZ byla poprvé navázána mezi lety 2011–2014 v režimu tzv. komplexní podpory. Oba subjekty obnovily spolupráci v roce 2016 v rámci Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám, jehož součástí je také oblast vzdělávání.

Situační analýza pro město Kolín vznikla v roce 2017, zatímco místní plán inkluze už v roce 2016. Situační analýza tak v zásadě kopíruje fakta místního plánu inkluze a s ničím zásadně jiným nepřichází.

Oba dokumenty reflektují na území Kolína přítomnost automobilky TPCA, dnes již Toyota Motor Manufacturing Czech Republic, zkráceně Toyota, která ve svém náboru zaměstnanců cílí především na pracovníky z Ukrajiny.² V oblasti se tak zvyšuje příliv pracovních migrantů³ a vzniká potřeba socioekonomických změn, jako je např. výstavba bytů, jiné rozvrstvení obyvatelstva apod. Protože v době vzniku obou dokumentů ještě město Kolín pravděpodobně nezačalo tzv. politiku slučování rodin, téma migrantů je zmiňováno pouze v kontextu obsazenosti ubytoven.⁴ Avšak právě politika slučování rodin s sebou do oblasti přinesla nové téma, kterým je výuka dětí s odlišným mateřským jazykem. Dle statistik k 30. 9. 2020, které pro tuto evaluaci poskytl Městský úřad Kolín, nejvíce dětí cizinců pochází z Ukrajiny (MŠ 34 dětí, ZŠ 74 žáků), dále ze Slovenska (MŠ 12 dětí, ZŠ 31 žáků) a z Vietnamu (MŠ 9 dětí, ZŠ 19 žáků). Následují tabulky meziročního srovnání nárůstu počtu cizinců v MŠ a ZŠ 2018–2019.⁵

² Toyota je v ORP Kolín největším zaměstnavatelem cizinců, nikoli však jediným. Dále zde působí např. Crocodile ČR, s.r.o. v Žiželicích nad Cidlinou, Chocoland, a.s. a SPEL, a.s. v Kolíně, Yuncheng Plate-Making CZ v Pečkách, př. Sady Tumoraz s.r.o., které nabízejí převážně sezónní práci.

³ *Analýza integrace cizinců na Kolínsku* uvádí, že v roce 2018 žilo ve Středočeském kraji a Praze celkem 50 % migrantů z celého Česka. Podrobněji viz Límová, Musilová, Pavelková, 2019, s. 23.

⁴ MPI zmiňuje v jedné větě posílení personálního obsazení vzhledem k nárůstu počtu dětí cizinců v analytické části příležitosti (MPI, 2016, s. 12).

⁵ Nárůst počtu dětí cizinců je dle čísel za poslední roky zřetelný, nicméně předložené statistiky zcela nereflktují potřeby dětí s OMJ, jelikož neodráží, kolik dětí nově příchozích cizinců již češtinu ovládá.

Tabulka 1 - Meziroční srovnání nárůstu počtu dětí cizinců v MŠ

Mateřská škola	Celkem k 30. 9. 2018	Celkem k 30. 9. 2019	Celkem k 30. 9. 2020
MŠ Kolín, Bachmačská	4	7	17
MŠ Kolín, Bezručova	13	15	15
MŠ Kolín, Chelčického	9	9	10
MŠ Kolín, Jeronýmova	11	8	7
MŠ Kolín, Kmochova	4	4	4
MŠ Kolín, Masarykova	4	7	10
MŠ Kolín-Sendražice	0	3	3
CELKEM	45	53	66

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu města Kolín.

Tabulka 2 Meziroční srovnání nárůstu počtu dětí cizinců v ZŠ

Základní škola	Celkem k 30. 9. 2018	Celkem k 30. 9. 2019	Celkem k 30. 9. 2020
ZŠ Kolín, Bezručova	22	27	49
ZŠ Kolín, Kmochova	21	26	26
ZŠ Kolín, Lipanská	11	14	23
ZŠ Kolín, Masarykova	14	22	24
ZŠ Kolín, Mnichovická	4	7	6
ZŠ Kolín, Ovčárecká	7	15	12
ZŠ Kolín, Prokopa Velikého	5	7	7
ZŠ Kolín-Sendražice	0	0	5
CELKEM	84	118	152

Zdroj: Odbor školství, kultury a sportu města Kolín.

MPI reflektuje jako jednu ze slabých stránek nedostatečnou připravenost pedagogů na práci se speciálními pomůckami pro děti se SVP (MPI, 2016, s.10). Z rozhovorů vyplynulo, že právě v kontextu dětí s OMJ se tento předpoklad potvrzuje ve výuce českého jazyka, který je třeba děti cizinců učit nikoli jako mateřský jazyk, ale jako cizí jazyk.

Situační analýza na základě trendu porodnosti dále předpokládá (Stejskalová, 2017, s. 9), že se v následujících letech budou v MŠ a ZŠ snižovat počty dětí, což mimo jiné povede k snadnějšímu umístění dětí mladších 3 let do MŠ. Tento předpoklad se nepotvrdil, a to nejen z důvodu zvyšování počtu cizích pracovních migrantů a trendu slučování rodin, ale také z důvodu české migrace, kdy se do Kolína stěhují lidé z Prahy, Pardubic a Hradce Králové za levnějším bydlením. Zatímco děti těchto rodin navštěvují školská zařízení v Kolíně, rodiče často dojíždějí do Prahy, což lokalizace Kolína coby železničního uzlu umožňuje. Z rozhovoru se zástupci města Kolín tak vzešlo, že poptávka po umístění do MŠ a ZŠ je natolik vysoká, že se město potýká s nedostatečnou kapacitou MŠ a ZŠ.

Následuje tabulka s demografickým růstem obyvatel ve městě Kolín. Přirozený přírůstek reflektuje rozdíl mezi narozenými a zemřelými obyvateli, migrační přírůstek reflektuje rozdíl mezi přistěhovalými a odstěhovanými obyvateli.

Tabulka 3 Demografický růst obyvatelstva

Rok	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31. 12.
2016	27	101	128	31123
2017	14	218	232	31355
2018	9	326	335	31690
2019	14	269	283	31973
2020	-38	555	517	32490

Zdroj: ČSÚ; zpracování vlastní.

V kontextu růstu počtu obyvatel a nedostatečných kapacit předškolních a školních zařízení se město Kolín potýká s nedostatečnou odbornou personální kapacitou (MPI, 2016, s. 10-11). I když si jednotlivé MŠ skrze Šablony vyškolily logopedy mezi kmenovými zaměstnanci, z rozhovorů se zástupci města Kolín vyšlo, že v oblasti zásadně chybí nejen logopedi, ale také psychologové, speciální pedagogové a školní asistenti.

Místní plán inkluze ve městě Kolín byl aktualizován v roce 2019, avšak z důvodu diskontinuální spolupráce mezi ASZ (chybějící KIV od r. 2017) a lokalitou, aktualizace nereflektovala současné potřeby lokality (např. výuka dětí s OMJ).

6 Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění

Vzhledem ke specifičnosti lokality (viz kapitola 4), ve které aktivně nepůsobila PS Vzdělávání, se nepodařilo provést evaluační rozhovory se zástupci ZŠ a MŠ. Informace, zda jednotlivé cíle MPI týkající se ZŠ a MŠ byly či nebyly naplněny, jsou zprostředkované buď třetí stranou, nebo jsou čerpané z webových stránek, jejichž obsah byl vždy komparován a upravován v rámci rozhovorů především se zástupci MAP II. na Kolínsku a Odboru školství, kultury a sportu města Kolín. Především zástupci MAP II. na Kolínsku několikrát v rozhovorech uvedli, že webové informace jednotlivých škol nejsou vždy úplné, takže realita se může ještě lišit. V tabulce je vždy uveden zdroj (rozhovor, webové informace). Z výše zmíněného důvodu se také obtížně u jednotlivých cílů popisuje mechanismus změny.

Z rozhovorů také vyšlo, že s MPI jako takovým se v lokalitě koncepčně nepracovalo. To však neznamená, že některé dílčí aktivity nebyly naplněny. Především se jedná o aktivity mířící na MŠ a ZŠ. Je důležité zdůraznit, že rozhovory akcentovaly komunikaci mezi zřizovatelem a jednotlivými MŠ a ZŠ v Kolíně jako výbornou. Školy a školky se s jakýmkoli problémem mohou na odbor školství obrátit a ten je jim v plné míře nápomocen.

Do lokality také v průběhu let vstoupila NNO Centrum pro integraci cizinců, která se aktivně zapojila do dění skrze různé semináře pro rodiče, pedagogy apod. I z toho důvodu jsou některé dílčí cíle v MPI označeny oranžově, nikoli červeně, a to i přestože se aktivity v oblasti inkluze nezaměřují na téma SVL, ale na integraci cizinců, jež je pro Kolín již několik let tématem nejpodstatnějším.

Následující tabulka obsahuje přehled veškerých priorit, cílů a aktivit definovaných v MPI města Kolín doplněný o sloupce Vyhodnocení. Stupeň realizace opatření je vyznačen barvami – zelená pro naplněná opatření, červená pro nenaplněná a oranžová pro částečně naplněná opatření.

Tabulka 4 - Zhodnocení cílů MPI a jejich naplnění

	Aktivita	VYHODNOCENÍ
3.1	Děti se speciálními vzdělávacími potřebami absolvují předškolní vzdělávání v dostatečném rozsahu v adekvátních podmínkách	
3.1.1	Rozvíjení spolupráce s rodiči a jejich zapojení do předškolního vzdělávání dítěte	
3.1.1.1	Pravidelné konzultační hodiny v MŠ pro rodiče / Komunikace s rodičem TYP: aktivita škol ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: zřizovatel, školy TERMÍN: 2017	SPLNĚNO Z rozhovorů se zástupci MAP II. na Kolínsku vyšlo, že všechny MŠ, které jsou zřízeny městem Kolín, pořádají konzultace pro rodiče kdykoli, kdy rodič pocítí potřebu konzultace. Dle dostupných informací na webu, 4 MŠ cílily na komunikaci s rodiči formou Šablon.
3.1.1.2	SAS pro rodiny s dětmi Typ: spolupráce Zdroj: MPSV Odpovědnost: NNO	SPLNĚNO CIC v Kolíně má SAS pro rodiny s dětmi (3–18 let), kdy je rodičům nabízen jednak specifický kurz češtiny, ale také

	TERMÍN: 2020	informace, jak se orientovat v českém školním prostředí (komunikace se MŠ/ZŠ, orientace, co dítě v MŠ/ZŠ potřebuje apod.), dále je zde zahrnuta pomoc dětem s výukou češtiny (v MŠ např. formou obrázků). Další NNO poskytující SAS pro rodiny s dětmi (0–18 let). V rámci služby fungují lektori klíčových kompetencí, kteří provázejí rodiny vzdělávacím systémem od neformálního předškolního centra, přes podporu rodičů a dětí po nástupu do MŠ. Zároveň pro MŠ zajišťují pravidelné kontakty a práci s rodiči a dětmi mimo školní zařízení. Služba SAS je finančně podpořena OPZ ESF (Středočeský kraj), dále z Humanitárního fondu Středočeského kraje a jednotlivé aktivity jsou akcentovány také v projektu <i>Prostor pro inkluzi</i> (OP VVV).
3.1.1.3	Aktivní oslovování rodin a dětí, které se předškolního vzdělávání neúčastní TYP: Spolupráce ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: NNO TERMÍN: 2017	ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO Od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2022 běží pod neziskovou organizací Prostor plus projekt s názvem <i>Prostor pro inkluzi</i> , který v jedné ze svých aktivit cílí na aktivní oslovování rodin a dětí, které se předškolního vzdělávání neúčastní. Rodiny jsou oslovovány ve spolupráci s terénními pracovníky a lektory doučování; dále s MŠ, do kterých chodí jeden ze sourozenců a druhý se předškolního vzdělávání stále neúčastní; s Odborem školství, kultury a sportu v Kolíně a OSPOD. Na zhodnocení aktivity je stále brzy, jelikož projekt je stále ve fázi realizace.
3.1.1.4	Předškolní klub (centrum) TYP: Spolupráce ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: NNO TERMÍN: 2017	ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO Z rozhovorů vzešlo, že v rámci neziskové organizace Prostor plus vzniklo na Raškovci neformální předškolní centrum, které je hojně navštěvované. Vznik centra je jednou z aktivit projektu <i>Prostor pro inkluzi</i> . Dále bylo uvedeno, že do 2 nejmenovaných MŠ docházejí 2 učitelky od Prostor plus, které jsou hrazeny přes OP VVV, a které taktéž vedou předškolní klub. Dle webových stránek poskytuje předškolní centrum také Dětské centrum Kolín, zřizované Středočeským krajem.
3.1.2	Pedagogové MŠ jsou podporováni v práci s dětmi se SVP	
3.1.2.1	Zajištění pro všechny MŠ odborného personálu, který působí 1 den/týden přímo v MŠ (2 sdílené úvazky pro více MŠ) TYP: aktivita škol ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: zřizovatel, školy TERMÍN: 2017	SPLNĚNO Z rozhovoru se zástupcem MAP II. na Kolínsku vyšlo, že všechny MŠ zřizované městem Kolín si potřebný odborný personál zajistily skrze Šablony, což z velké části potvrzují i informace uvedené na webu jednotlivých MŠ (6 MŠ + 1 MŠ na webu nemá blíže specifikované čerpání šablon z 8 MŠ zřizovaných městem Kolín). Sdílené odborné úvazky pro více MŠ v Kolíně neexistují. Nicméně zástupci MAP II. na Kolínsku zhodnotili odborný personál v MŠ jako dostatečný.

3.1.2.2	Vyškolení v každé MŠ logopedického asistenta mezi kmenovými zaměstnanci Typ: aktivita škol Zdroj: Šablony / obec Odpovědnost: školy TERMÍN: 2020	SPLNĚNO Z rozhovoru se zástupcem MAP II. na Kolínsku vzešlo, že si každá MŠ zřizovaná městem Kolín doškolila logopeda mezi kmenovými zaměstnanci v první vlně Šablon. Tento cíl byl tedy naplněn, přesto je nutné zdůraznit, že z rozhovorů se zástupci města i NNO vyšlo, že se Kolín potýká s fatálním nedostatkem nejen logopedických pracovníků.
3.1.2.3	DVPP v oblasti inkluze v předškolním vzdělávání TYP: Aktivita škol ZDROJ: šablony / vlastní zdroje ODPOVĚDNOST: školy TERMÍN: 2017–2019	ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO Z rozhovoru se zástupcem MAP II. na Kolínsku vzešlo, že DVPP v oblasti inkluze není v rámci projektu Šablony masově preferován. Většinou jsou vybírány DVPP v oblasti různých gramotností. Na druhou stranu organizace CIC pořádala workshop pro MŠ a ZŠ <i>Nepišu, nečtu, učím se česky</i> , který se zaměřoval na práci s dětmi s OMJ, a o nějž byl mezi pedagogy v rámci MŠ zájem.
3.1.2.4	Sdílení dobré praxe – vzájemné hospitace TYP: aktivita škol ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: školy, zřizovatel TERMÍN: 2017–2019	SPLNĚNO Z rozhovoru se zástupcem MAP II. na Kolínsku vzešlo, že MŠ sdílejí dobrou praxi buď na neformálních schůzkách, nebo na schůzkách se zřizovatelem. Dále v rámci MAP II. existuje PS Mateřské školy, kde ke sdílení dobré praxe také dochází. Spontánně vznikla také PS Malotřídky. Ty totiž fungují v jiném režimu než MŠ a trpěly tím, že se k nim často informace o dobré praxi nedostávaly.

Přestože se cíl 3.1 *Děti se speciálními vzdělávacími potřebami absolvují předškolní vzdělávání v dostatečném rozsahu v adekvátních podmínkách* podařilo z velké části úspěšně naplnit, z rozhovorů mj. vyšlo, že na Kolínsku je kritický nedostatek speciálních profesí jako odborní logopedi, školní psychologové, dětské psychologové apod. MŠ sice mají vyškolené logopedické asistenty mezi kmenovými zaměstnanci, ti však nemohou provádět nápravu řeči bez supervize odborného logopeda.

	Aktivita	VYHODNOCENÍ
3.2	Žáci ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami jsou účinně podpořeni v pravidelné docházce do ZŠ a dosažení školního úspěchu.	
3.2.1	Rozvíjení spolupráce s rodiči a jejich zapojení do předškolního vzdělávání dítěte	
3.2.1.1.	SAS pro rodiny s dětmi Typ: spolupráce Zdroj: MPSV Odpovědnost: NNO TERMÍN: 2020	SPLNĚNO CIC v Kolíně má SAS pro rodiny s dětmi (3–18 let), kde je rodičům nabízen jednak specifický kurz češtiny, ale také informace, jak se orientovat v českém školním prostředí (komunikace se školou, orientace, co dítě ve škole potřebuje apod.), dále je zde zahrnuta pomoc dětem s doučováním a domácí školní přípravou. V rámci projektu <i>Prostor pro inkluzi</i> (Prostor plus) je zahrnuta aktivita podpory rodičů při jednání s ped. pracovníky, pracovníky soc. a zdrav. služeb. Prostor plus dále poskytuje SAS pro rodiny s dětmi (0–18 let). V rámci služby fungují lektori klíčových kompetencí, kteří provázejí rodiny vzdělávacím systémem od neformálního předškolního centra, přes podporu rodičů a dětí až po nástup do MŠ. Služba nabízí podporu rodičům i dětem také v rámci základního vzdělávání. Služba SAS je finančně podpořena OPZ ESF (Středočeský kraj), dále z Humanitárního fondu Středočeského kraje a jednotlivé aktivity jsou akcentovány také v projektu Prostor pro inkluzi (OP VVV).
3.2.1.2	Workshopy a odborné semináře pro rodiče z oblasti inkluze TYP: spolupráce ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: NNO TERMÍN: 2017	ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO CIC v Kolíně pořádá pro rodiče cizinců různé semináře a výlety s lekci, které se zaměřují na problematiku fungování českého školství, orientace u lékaře, i na praktikování českého jazyka obecně. Zdroje financování aktivit CIC: ESF OPZ, či finanční podpora příslušného kraje (podrobněji viz https://www.cicops.cz/cz/o-nas/54-projekty).
3.2.1.3	Osvěta pro rodiče v oblasti inkluzivního vzdělávání TYP: aktivita škol ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: školy TERMÍN: 2017–2019	NESPLNĚNO Z nedávné statistiky potřeb MAP II. na Kolínsku byl tento cíl identifikován jako potřebný, avšak zapojení rodičů do procesu vzdělávání se dle respondentů MAP II. nedaří.
3.2.2	Pedagogové ZŠ jsou podporováni v práci s dětmi se SVP	

3.2.2.1	Podpora koordinátora inkluze na <u>každé</u> škole (7 škol; celkový úvazek 2,3) TYP: aktivita škol ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: zřizovatel, školy TERMÍN: 2019	NESPLNĚNO Dle dostupných informací koordinátoři inkluze na jednotlivých školách nepůsobí. Pozice koordinátora na škole je jednou z aktivit projektu <i>Prostor pro inkluzi</i> (Prostor plus). Pilotní ověření pozice koordinátora bude probíhat na 3 ZŠ. Na zhodnocení aktivity projektu je brzy, jelikož je stále v realizaci.
3.2.2.2	DVPP v oblasti inkluze Typ: aktivity škol Zdroj: Šablony / vlastní zdroje Odpovědnost: ZŠ TERMÍN: 2019	ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO Dle dostupných webových informací byl cíl částečně realizován formou šablon (4 ZŠ z 8 ZŠ). 1 ZŠ je zapojena do projektu KIPR (NÚV Praha).
3.2.2.3	Kluby a kroužky na školách TYP: aktivity škol ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: ZŠ TERMÍN: 2017–2019	SPLNĚNO Dle dostupných webových informací a rozhovorů se zástupci MAP II. na Kolínsku poskytují všechny ZŠ v lokalitě svým žákům v rámci školních klubů nejen různé umělecké a sportovní aktivity, ale také aktivity zaměřené na jednu z gramotností (čtenářské, matematické, přírodovědné kluby).
3.2.2.4	Návštěva jiných škol a školských zařízení zájmového vzdělávání TYP: aktivity škol ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: ZŠ TERMÍN: 2017–2019	ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO Před epidemií covid-19 v Kolíně pravidelně fungovala tzv. Burza škol, kterou zaštiťuje Úřad práce. Dále fungují propojení některých ZŠ a SŠ dle jejich zaměření (např. ZŠ Ovčárecká se SPŠS a JŠ Kolín). Z rozhovorů se zástupcem MAP II. na Kolínsku dále vzešlo, že určitý program pro ZŠ připravuje soukromá Odborná střední škola podnikání a mediální tvorby Kolín. Forma financování není známa.
3.2.2.5	Podpora kariérového poradenství pro žáky TYP: aktivity škol ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: ZŠ	SPLNĚNO Z rozhovoru se zástupci MAP II. na Kolínsku vzešlo, že všechny školy mají kariérové poradenství. Otázkou však zůstává, jak toto poradenství na školách reálně funguje.

	TERMÍN: 2017–2019	PS Rovné příležitosti (MAP II.) pořádala webinář ke kariérovému poradenství, na kterém se pracovalo jak se školními zástupci, tak se zástupci z řad rodičů. Z rozhovorů dále vzešlo, že na mnoha školách praktikují kariérové poradenství výchovní poradci, což nebylo hodnoceno jako ideální. Situační analýza z r. 2017 zmiňuje, že na všech kolínských ZŠ kariérové poradenství funguje (s. 11–12). Podporu kariérového poradenství má jako jednu ze svých aktivit také projekt <i>Prostor pro inkluzi</i> (Prostor plus), na jehož zhodnocení je brzy, jelikož projekt je stále v realizaci. V oblasti kariérového poradenství se také angažoval MAP II. na Kolínsku, který pořádal v době covid-19 webinář pro pedagogy i rodiče s kariérovou poradkyní Andreou Csirke a zakoupil licence na knihu <i>Jak spolu s dítětem zvládnout volbu povolání</i> , kterou následně zdarma distribuoval do všech škol v ORP Kolín.
3.2.3	Zajištění dostatečných prostorových a personálních kapacit a bezbariérovosti ZŠ	
3.2.3.1	Rekonstrukce s navýšením kapacit tělocvičen TYP: infrastruktura ZDROJ: MŠMT ODPOVĚDNOST: zřizovatel, ZŠ TERMÍN: 2023	NESPLNĚNO Z rozhovoru se zástupci města Kolín vzešlo, že navýšení kapacit tělocvičen není prioritou, tedy k realizaci tohoto cíle nedošlo.
3.2.3.2	Pravidelné doučování žáků se SVP ve škole TYP: aktivita škol ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: zřizovatel, ZŠ TERMÍN: 2019	ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO Z dostupných webových informací je aktivita realizována částečně formou šablon (5 ZŠ z 8 ZŠ). Dále se doučování ve školách bude věnovat projekt <i>Prostor pro inkluzi</i> (Prostor plus) na jehož zhodnocení je brzy, jelikož je stále v realizaci. Nicméně je možné konstatovat, že v době opatření covid-19 se Prostor plus skrze projekt aktivně zapojil do podpory dětí jak v domácím prostředí, tak skrze zřízenou učebnu pro on-line výuku.

Jednou z aktivit, která nebyla v rámci cíle 3.2 *Žáci ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami jsou účinně podpořeni v docházce do ZŠ a dosažení školního úspěchu* naplněna, je rekonstrukce kapacity tělocvičen. Z rozhovoru se zástupci města Kolín vyšlo, že vzhledem ke stoupající poptávce po MŠ a ZŠ v Kolíně, která souvisí mj. také s českou i zahraniční pracovní migrací, je prioritou rozšíření kapacit stávajících MŠ a ZŠ. Jejich hygienické kapacity jsou v současnosti obsazeny a 3 ZŠ z 8 ZŠ jsou dokonce na své maximální kapacitě.

Další aktivita, která nebyla naplněna, je sdílený úvazek koordinátora inkluze na školách. Město Kolín ve spolupráci s CIC, Toyotou a ZŠ v současnosti připravuje společný projekt týkající se

vzdělávání dětí s OMJ v MŠ a ZŠ, jehož součástí má být na každé škole jeden koordinátor, který bude vést v patrnosti stav a potřeby dětí s OMJ za danou školu.

	Aktivita	VYHODNOCENÍ
3.3	Město Kolín podporuje a zapojuje všechny relevantní aktéry a veřejnost do nastavení systémů rovných příležitostí a legislativních změn v oblasti vzdělávání, vč. zapojení poskytovatelů zájmového a neformálního vzdělávání.	
3.3.1	Rozvíjení spolupráce všech aktérů a sdílení dobré praxe	
3.3.1.1	Koordinátor inkluze na obci TYP: spolupráce ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: zřizovatel TERMÍN: 2017–2019	NESPLNĚNO Pozice koordinátora v obci neexistuje.
Viz 3.2.2.1	Koordinátoři inkluze na ZŠ (2,3 úvazek pro 7 ZŠ) TYP: spolupráce ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: zřizovatel, ZŠ TERMÍN: 2017–2019	NESPLNĚNO Z rozhovorů vyplynulo, že sdílený úvazek pro koordinátora inkluze na ZŠ není.
3.3.1.2	Zahraníční stáže pro pracovníky škol, samosprávy a zapojených NNO TYP: spolupráce ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: zřizovatel a další aktéři v území TERMÍN: 2017–2019	ČÁSTEČNĚ SPLNĚNO V rozhovorech se potvrdilo, že učitelé vyjžděli v rámci programu Erasmus+ do jiných škol. Tyto programy si školy řídí samy. V rámci samosprávy byly zahraniční akce v plánu (spolupráce s Německem), ale kvůli covid-19 se nekonala. O výjezdech pracovníků NNO nejsou informace.

3.3.1.3	<p>Pracovní skupina Vzdělávání a zapojení OSPOD do intenzivní spolupráce (pravidelná setkávání vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, vedoucí OSPOD, vedoucí Odboru školství, kultury a sportu, ředitelů škol TYP: spolupráce ZDROJ: ESIF-OP VVV ODPOVĚDNOST: zřizovatel a další aktéři v území TERMÍN: 2016</p>	<p>NESPLNĚNO</p> <p>Komunikace s OSPOD na Kolínsku nefunguje.</p>
3.3.2	<p>Školy v Kolíně jsou podporovány v práci s dětmi se SVP</p>	
3.3.2.1	<p>V případě potřeby zajistit školám bezplatné právní poradenství TYP: spolupráce ZDROJ: právník města ODPOVĚDNOST: zřizovatel, NNO TERMÍN: 2017–2019</p>	<p>SPLNĚNO</p> <p>Prostor Plus nabízí ředitelům škol ZŠ právní služby. Město Kolín také nabízí svého právníka, pokud ho ředitelé ZŠ potřebují. Témata, která se v rámci právního poradenství nejčastěji řeší: vztahy s rodiči, GDPR, exekuce uvalená na zaměstnance.</p>
3.3.2.2	<p>Zajistit školám bezplatné projektové poradenství v oblasti inkluze TYP: spolupráce ZDROJ: ASZ / koordinátor ODPOVĚDNOST: zřizovatel, ASZ TERMÍN: 2017–2019</p>	<p>SPLNĚNO</p> <p>ASZ poskytla projektové poradenství neziskové organizaci Prostor plus při tvorbě projektu <i>Prostor pro inkluzi</i> (doba realizace od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2022).</p>

SHRNUTÍ: MPI města Kolín v rámci 3 cílů definuje **celkem 24 aktivit**. **Plně splněno** bylo **10 aktivit**, **částečně splněno** bylo **8 aktivit** a **nesplněno** bylo **6 aktivit**.

Uvážíme-li, že na MPI v průběhu let nebyl brán místními aktéry zřetel a že jednotlivé aktivity byly plněny spíše nekoordinovaně, lze konstatovat, že výsledek je uspokojivý a že MPI v roce 2016 ve spolupráci s místními aktéry byl nastaven dle potřeb lokality, ačkoli některé potřeby se v čase změnily.

7 Zhodnocení rizik při plnění cílů (obecná rizika i konkrétní rizika v řešené lokalitě)

MPI identifikuje tři možná rizika při plnění cílů.

- 1) Nedostatek finančních prostředků na realizaci aktivit MPI.
- 2) Nedostatek personálních kapacit pro realizaci aktivit projektů města Kolín zejména personální podpory škol, NNO a dalších organizací.
- 3) Legislativní změny, změny podmínek a již vyhlášených výzev apod.

AD 1) Z rozhovorů jak se zástupci města, tak se zástupci NNO jednoznačně vyplynulo, že finanční prostředky jako takové v lokalitě nejsou výrazným problémem. Jako kritický se ukázal naopak bod 2), který je úzce svázán s bodem 1).

AD 2) Toto riziko se ukázalo jako klíčové. Město Kolín preferuje především investiční projekty, nikoli tzv. měkké projekty také z toho důvodu, že na tyto projekty nemají dostatečnou personální kapacitu. Proto jsou OP VVV zcela v kompetenci těch MŠ a ZŠ, které o ně projeví zájem. Od r. 2016 do r. 2021 byl v Kolíně uskutečněn pouze jeden OP VVV projekt koncepčně reflektující cíle MPI s názvem *Prostor pro inkluzi*, který realizuje NNO Prostor plus a který ještě nebyl ukončen.

AD 3) Toto riziko nebylo v žádném z rozhovorů akcentováno.

8 Výsledný stav vzdělávacího systému a doporučení do budoucna

Klíčovým východiskem tvorby místního plánu inkluze je koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám, který je v Metodice KPSVL⁶ definován jako „*zajištění adresnosti, koordinace, konzistence a synergie místních opatření sociální integrace založených na lokálních potřebách, která budou realizována prostřednictvím specifického mechanismu financování z prostředků ESIF*“. Zhodnocení výsledného stavu vzdělávacího systému se proto zaměřuje právě na ověření premis KPSVL a analyzuje, do jaké míry realizace opatření vycházejících ze strategického plánování splňuje preferované principy, jimiž jsou **adresnost, koordinace, konzistence, synergie**. Kromě uvedených principů je zde zhodnocena také **udržitelnost, kterou chápeme** jako podmínku pro dlouhodobý efekt KPSVL.

⁶ METODIKA KOORDINOVANÉHO PŘÍSTUPU K SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝM LOKALITÁM. *Agentura pro sociální začleňování* [on-line]. [cit. 2019-12-19]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/metodika-koordinovaneho-pristupu-k-socialne-vyloucenym-lokalitam/>

8.1 Adresnost/relevance

Do tvorby MPI se v roce 2016 zapojily NNO, které projevily zájem zapojit se do projektových záměrů města Kolín v oblasti KPSVL, všechny základní a mateřské školy zřizované městem Kolín, Odbor školství, kultury a sportu MU Kolín, zástupci MAP Vzdělávání ORP Kolín, lokální konzultant pro inkluzivní vzdělávání za ASZ i 3 MŠ a ZŠ jiných zřizovatelů. MPI definuje 3 cíle a 24 aktivit, vč. odpovědnosti za jejich plnění a financování. Relevanci jednotlivých cílů potvrzuje i *Posouzení návrhu místního plánu inkluze* (Burešová, oddíl C3). Dokument dále doporučuje *validitu a aktuálnost potřeb znovu v časovém odstupu vyhodnotit a MPI případně v rámci revize upravit*. (Burešová, oddíl B4). MPI byl v roce 2019 prodloužen, avšak k revizi a úpravě nedošlo. MPI tak sice akcentuje pracovní migraci, explicitně však hovoří o vzdělávání dětí s OMJ pouze v jedné větě v části příležitosti (MPI, 2016, s.12). Rozhovory však jasně ukázaly, že vzdělávání dětí s OMJ je v Kolíně aktuální téma, jemuž je několik posledních let dáována priorita. S tímto tématem pak také souvisí navýšení kapacit MŠ a ZŠ, které jsou v současnosti naplněny, nebo vznik speciálních učeben pro výuku dětí s OMJ.

Projekt *Prostor pro inkluzi*, jehož realizace probíhá od r. 2019, odpovídá požadavkům platného MPI. Zadání projektu cílí především na děti a rodiny ze socioekonomicky odlišného prostředí, ačkoli cílová skupina kulturně odlišného prostředí je taktéž okrajově zmíněna. Prakticky se pak projekt zaměřil i na děti cizinců, kterým se v MŠ věnují lektorky a učí je česky. „*Mysleli jsme, že to bude pro malé romské děti, ale ukázalo se, že s tím vůbec není problém, že ty, co chodí do školky, tak jsou tam v pohodě, ale problém tam jsou cizinci.*“⁷ Odpoledne se pak tyto lektorky věnují školním dětem v rámci individuálního doučování, které míří převážně na romské děti. Prostor plus navázal spolupráci také s Centrem pro integraci cizinců, které má know-how k práci s touto skupinou, a tudíž je schopen podávat relevantní konzultace v této tématice. Zástupce Prostor plus v rozhovoru mj. uvedl, že v rámci těchto dvou organizací funguje sdílený úvazek, v jehož rámci lektorka z CIC v Prostor plus pomáhá s doučováním dětí s OMJ.

CIC v roce 2019 zjišťovalo formou dotazníkového šetření situaci na školách v oblasti podpory dětí s OMJ v celém okrese Kolín. Do šetření se zapojilo celkem 23 MŠ a ZŠ. Žádná ze škol v té době však nenabízela výuku češtiny jako cizího jazyka pro cizince ani v rámci výuky jako volitelný předmět, ani v rámci družiny (Límová, Musilová, Pavelková, 2019, s. 45.).⁸ Rozhovory jednoznačně ukázaly potřebnost výuky češtiny jako cizího jazyka na MŠ a ZŠ v Kolíně, což s sebou přináší požadavek na DVPP v této oblasti.⁹ Specifikem je také příchod cizinců na MŠ

⁷ Rozhovor se zástupcem NNO, Kolín, 29. 4. 2021. Počet romských dětí v MŠ k 30. 9. 2020 byl **31** z celkového počtu v **1059** dětí ve všech MŠ zřizovaných městem Kolín. Počet romských dětí v ZŠ k 30. 9. 2020 byl **183** z celkového počtu **3094** žáků ve všech ZŠ zřizovaných městem Kolín. Data o počtech romských dětí poskytlo město Kolín, celkový počet žáků v MŠ a ZŠ je brán z M3 a S1 výkazů.

⁸ Přehled škol poskytujících bezplatnou jazykovou přípravu ve Středočeském kraji dle školského zákona např. zde: <https://cizinci.npi.cz/krajaska-pracoviste/praha-a-stredni-cechy/>

⁹ Z rozhovoru se zástupcem CIC mj. vyplynulo, že téma dětí s OMJ, které se teď řeší převážně v kontextu MŠ a ZŠ, se v budoucnu bude přelévat i na SŠ.

a ZŠ, ke kterému, vzhledem k řízení slučování rodin, dochází v průběhu celého školního roku. Samospráva a školy tedy předem neví, kolik dětí budou v daném školním roce reálně mít.¹⁰

SHRNUTÍ: MPI 2016 bylo v mnoha cílech relevantní i adresné, což mj. ukazuje i naplnění aktivit MPI, kde z 24 aktivit bylo splněno 10 aktivit, částečně splněno 8 aktivit a nesplněno 6 aktivit. Diskutabilní však je relevance prodlouženého MPI z roku 2019, jelikož rozhovory ukázaly, že prioritním tématem v Kolíně je vzdělávání dětí s OMJ. Nutno však zároveň zdůraznit, že MPI stále obsahuje cíle, které se při mapování potřeb škol k 30. 11. 2020 v rámci MAP II. na Kolínsku ukázaly jako nadále potřebné (např. v MŠ je akcentována potřeba rozšíření materiálně technického, metodického a personálního zabezpečení; ZŠ uvádí mj. navazování vztahů s dalšími místními školami a sdílení dobré praxe či zapojení rodičů do chodu školy). Vyskytují se zde i aktuální potřeby jako rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení.¹¹

8.2 Konzistence

To, zda opatření realizovaná v rámci plnění MPI naplňují potřeby cílové skupiny, souvisí s výše popsanou adresností. Převážně všichni dotazovaní respondenti se shodli v pozitivním hodnocení projektu *Prostor pro inkluzi*, který se ukázal jako nosný především v době uzavření škol kvůli covid-19. Prostor plus zřídil a plně vybavil učebnu pro on-line výuku na Raškovci, kam měly přístup děti ze socioekonomicky odlišného prostředí, a kde se jim po celou dobu věnovali přítomní lektoři. Dále byl Prostor plus díky SAS schopen vyhledat a identifikovat ty děti, které by jinak vypadly ze systému vzdělávání, a ve spolupráci se školami, školními psychology a školními asistenty pak docházelo k distribuci domácích úkolů do rodin a individuálnímu doučování. Přestože je projekt stále v realizaci, lze konstatovat, že potřeby cílové skupiny jsou naplňovány.

MPI také cílí na rodiny s dětmi a jejich motivaci ke vzdělávání. Zhodnocení tohoto cíle je obtížné. Jako zajímavý se v mnoha v rozhovorech jevil důraz na to, že rodiny cizinců jsou ve velké většině ke vzdělávání sebe samých i svých dětí přirozeně motivované, tedy není třeba je přesvědčovat a intervence se může soustředit rovnou na specifické výzvy související se vzděláváním lidí z odlišného kulturního, tedy i jazykového prostředí. Jak již bylo několikrát v této zprávě řečeno, vzdělávání dětí s OMJ je v současnosti pro aktéry v lokalitě prioritou. Na podporu rodin s dětmi v oblasti vzdělávání zaměřuje své aktivity výše zmíněný projekt *Prostor pro inkluzi*, který je stále v realizaci.

¹⁰ Toyota udělala pro CIC mini průzkum reflektující zájem o slučování rodin nových zaměstnanců. Z 500 respondentů má v budoucnu polovina zájem o sloučení rodiny (Rozhovor se zástupcem NNO, Kolín, 25. 5. 2020).

¹¹ Podrobněji viz Realizační tým MAP II. na Kolínsku (2020). *Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Kolín na období 2018–2023*, s. 28–35.

8.3 Koordinace a synergie

Otázka koordinace a synergie měla být řešena přímo jedním ze strategických cílů (3.3), který se měl zaměřovat na spolupráci všech aktérů v lokalitě. Ačkoli se s MPI v lokalitě primárně nepracovalo, rozhovory až na výjimky refletovaly spolupráci vybraných aktérů v lokalitě pozitivně. Odbor školství, kultury a sportu města Kolín aktivně komunikuje s MŠ a ZŠ, které zřizuje. Zástupci MAP II. na Kolínsku také vnímají pozitivní posun v přístupu k MAP II. ze strany Odboru školství, kultury a sportu města Kolín v porovnání se situací s MAP I. na Kolínsku. Dále se v rámci MAP II. na Kolínsku výrazně etablovala nezisková organizace Centrum pro integraci cizinců, která se ve školství zaměřuje na vzdělávání pedagogů v oblasti výuky českého jazyka jako jazyka cizího. V oblasti vzdělávání cizinců a cizinců obecně pak CIC dále spolupracuje s Prostor plus. Na integraci cizinců v lokalitě se také aktivně spolupodílí společnost Toyota, která je největším zaměstnavatelem cizinců v lokalitě. Respondentka CIC pozitivně zhodnotila, že společnost Toyota převzala za integraci cizinců v lokalitě aktivní zodpovědnost. V současnosti je mezi zástupci města, Toyotou, CIC a školami v jednání projekt reflektující vzdělávání cizinců v území, přičemž společnost Toyota nabídla i finanční dotaci.

Na druhou stranu v lokalitě nevznikla pozice koordinátora inkluze na obci, ani sdílené úvazky koordinátorů inkluze na ZŠ. Všichni účastníci rozhovorů se dále shodli na trvalé problematice komunikaci s OSPOD. V rámci MAP II. na Kolínsku dokonce vznikl pokus o facilitaci, v jejímž rámci byli k jednomu stolu pozváni zástupci města, OSPOD a pedagogicko-psychologické poradny. Výsledek byl respondentem zhodnocen negativně. Potřeba pravidelného setkávání mezi PPP, OSPOD, školou a rodičem je akcentována také v *Místním akčním plánu rozvoje ORP Kolín*.¹²

8.4 Udržitelnost

Vzhledem k tomu, že projekt *Prostor pro inkluzi*, který je jako jediný projekt v lokalitě předmětem evaluace, je zhruba za polovinou (ukončení je plánováno na 31. 8. 2022), je na zhodnocení jeho udržitelnosti stále brzy. Vzhledem k tomu, že je Prostor plus největší neziskovou organizací v lokalitě, mj. cílící v rámci SAS na práci s celými rodinami, potažmo individuální doučování dětí ze socioekonomicky odlišného prostředí, bylo by dobré, aby tyto formy práce byly i v budoucnu udrženy. O tento typ udržitelnosti projevil zájem i respondent Prostor plus, který vnímá doučování jako nejnižší možný práh vstupu do rodiny (nejméně odmítaný rodinami), který pak umožňuje i práci s dalšími tématy jako např. dluhová problematika, bydlení.

Ve zprávě bylo několikrát zmíněno, že spolupráce mezi ASZ a aktéry v lokalitě v podstatě od r. 2017 neexistovala, a to i z důvodu nejprve častého střídání KIV a následně jeho absence.

¹² Podrobněji viz Realizační tým MAP II. na Kolínsku (2020). *Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Kolín na období 2018–2023*. Kolín: MAP II. na Kolínsku.

Přesto má ASZ svého expertního zástupce v MAP II. na Kolínsku (memorandum mezi MAP II. a ASZ podepsáno 1. 3. 2019), který byl respondenty kladně oceňován, a díky němuž panuje v lokalitě povědomí o činnosti ASZ. V případě, že se po diskusi s lokálními aktéry v Kolíně ASZ rozhodne i nadále působit, dá se na této spolupráci dále stavět.

Posouzení místního plánu inkluze si klade otázku po dlouhodobé udržitelnosti opatření v Kolíně, která jsou převážně financována z projektů/výzev MŠMT (Burešová, oddíl C4). Evaluace v lokalitě ukázala, že aktéři v Kolíně nevnímají finanční stránku jako překážku udržitelnosti, ale naopak se potýkají s nedostatkem odborných profesí v území. Chybí zde dětští psychologové, kvalitní pedagogové, asistenti pedagoga, školní psychologové apod.

8.5 Závěry a doporučení

Tabulka 5 Závěry a doporučení

ZÁVĚRY	DOPORUČENÍ
1. Spolupráce v lokalitě byla od počátku poznamenána častým střídáním KIV a od r. 2017 jeho absencí.	Směrem k ASZ: Stabilní zajištění personální podpory (KIV) vč. podrobného předávání agendy v případě personální výměny.
2. V roce 2019 došlo k prodloužení MPI, aktivity však fakticky nebyly změněny. MPI tak nereflektuje aktuální potřeby lokality.	Směrem k ASZ / místní aktéři: Společně s místními aktéry aktualizovat potřeby MPI, které bude zahrnovat i děti s OMJ.
	Směrem k ASZ / místní aktéři: Zvážit možnost zahrnout do sociálního vyloučení napříč projekty explicitně i práci s cizinci.
3. Lokalita se poslední roky zaměřuje především na problematiku vzdělávání dětí / žáků s OMJ.	Směrem k městu Kolín: Podpořit navýšení úvazků specialistů na výuku českého jazyka jako jazyka cizího na úrovni MŠ a ZŠ.
	Směrem k městu Kolín: Podpořit otevření bezplatné jazykové přípravy pro děti cizinců na jedné z kolínských škol, jako dalšího podpůrného opatření k začlenění žáků s OMJ do vzdělávání.

Zdroj: Vlastní zpracování.

9 Zdroje a literatura

Burešová, K. (Rok neuveden) *Posouzení návrhu místního plánu inkluze*. Praha: Agentura pro sociální začleňování.

ČSÚ (2020): Zdroj 3. *Databáze demografických údajů za obce ČR*. [on-line] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr> [cit. 3. 6. 2021]

Límová, M, Musilová, M., Pavelková, L. (2019). *Analýza integrace migrantů na Kolínsku*. Praha: Centrum pro integraci cizinců.

MPI (2016). *Místní plán inkluze Kolín*. Praha: Agentura pro sociální začleňování.

MŠMT (2015–2020). *Výkazy S1 o mateřských školách*. Praha: MŠMT.

MŠMT (2015–2020). *Výkazy M3 o základních školách*. Praha: MŠMT.

Realizační tým MAP II. na Kolínsku. (2020). *Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Kolín na období 2018–2023*. Kolín: MAP II. na Kolínsku.

Stejskalová, M. (2017). *Situační analýza pro město Kolín*. Praha: Agentura pro sociální začleňování.

Webové stránky obce, škol, úřadů a dalších organizací.

Úvodní obrázek použit z <https://commons.wikimedia.org/> [cit. 30. 6. 2021]